

Accountantsverslag 2022
Hoogheemraadschap van Delfland

3 april 2023

Aan de verenigde vergadering
van Hoogheemraadschap van
Delfland

Postbus 3061
2601 DB DELFT

Datum
3 april 2023

Ons kenmerk

Behandeld door
P.A. Naaktgeboren RA

Geachte leden van de verenigde vergadering,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2022 van Hoogheemraadschap van Delfland. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2022 van het Hoogheemraadschap van Delfland.

Bij de jaarrekening 2022 van Hoogheemraadschap van Delfland hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

De jaarrekening 2022 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Delfland. Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 3 november 2022.

Wij hebben onze bevindingen afgestemd.

De inhoud van dit accountantsverslag is door ons afgestemd met de directeur Bedrijfsvoering, de concerncontroller en de betrokken medewerkers van de afdelingen FIC en CCA.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

J. van Koert MSc RA

Inhoudsopgave

<u>Bestuurlijke samenvatting</u>	4
• <u>Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen</u>	5
• <u>Onze belangrijkste conclusies als basis voor de controleverklaring</u>	7
<u>Bevindingen jaarrekening</u>	9
• <u>De financiële positie van uw hoogheemraadschap</u>	10
• <u>Belangrijkste bevindingen uit onze controle</u>	16
<u>Interne beheersing</u>	19
• <u>Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing</u>	20
<u>Overige aangelegenheden</u>	22
• <u>Overige aangelegenheden</u>	23
<u>Bijlagen</u>	24
• <u>Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen</u>	25
• <u>Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle</u>	26
• <u>Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen</u>	27
• <u>Bijlage B - Onafhankelijkheidsbevestiging</u>	28

Bestuurlijke samenleving

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid en rechtmatigheid

- Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld en rechtmatigheid.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 2.800.000 respectievelijk € 8.400.000.

Controleproces

- De accountantscontrole is verlopen volgens planning. Uw organisatie heeft de benodigde documenten opgeleverd conform de afspraken.
- Wij zien mogelijkheden tot verbetering, zoals het opleveren van volwaardige conceptjaarstukken 2022 bij de start van de controle (actie Delfland), het beter specificeren van het overzicht met de voor de controle benodigde documenten (actie: Deloitte) en het vervroegen van enkele controlewerkzaamheden (actie Delfland en Deloitte).
- De jaarrekeningcontrole kan daardoor efficiënter verlopen, waardoor minder controle-uren nodig zijn en de doorlooptijd van de controle verkort wordt.
- Wij gaan de controle 2022 samen met Delfland evalueren en afspraken maken over de controle 2023.

Financiële positie

- De financiële positie ultimo 2022 is verbeterd ten opzichte van 2021.
- Het eigen vermogen is door het voordelig resultaat voor bestemming 2022 ad € 4,9 miljoen (2021: € 24,8 miljoen voordelig) gestegen naar € 159,0 miljoen (2021: € 154,1 miljoen).
- De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2022 bedraagt € 44,0 miljoen (2021: € 44,8 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan het door het Hoogheemraadschap van Delfland berekende benodigd weerstandsvermogen van € 25,0 miljoen (2021: € 25,0 miljoen).
- Delfland streeft naar een ratio van het weerstandsvermogen van minimaal tussen de 1,00 en 1,40. De ratio ultimo 2022 is 1,76 en is daarmee ruim voldoende.

Interne beheersing

- Wij hebben vastgesteld dat in het proces rondom memoriaalboekingen onvoldoende interne controlemaatregelen zijn ingebouwd. De organisatie heeft vanaf 2023 maatregelen genomen. Voor 2022 hebben wij, mede met behulp van data-analyse, gegevensgerichte controlewerkzaamheden verricht op de memoriaalboekingen en hieruit komen geen bijzonderheden.
- Doordat wij niet kunnen steunen op de general IT controls konden wij tijdens onze controle 2022 niet steunen op de IT-omgeving en de daarin opgenomen geautomatiseerde beheersmaatregelen. Wij hebben daarom gegevensgerichte controlewerkzaamheden verricht, waaronder detailcontroles.
- Bij het aanmaken van een nieuwe crediteuren wordt geen navraag gedaan bij de crediteur of de bankrekening op de factuur juist is. Hierdoor loopt uw organisatie het risico dat eventuele frauduleuze facturen leiden tot onjuiste betalingen. Wij hebben uw organisatie geadviseerd om bij het aanmaken van nieuwe crediteuren dezelfde procedure te volgen als bij het wijzigen van een bankrekeningnummer van een bestaande crediteur.

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Dispuut met Delfluent

- Er bestaat bij het hoogheemraadschap twijfel over de juistheid van de hoogte van de vergoeding over 2022 aan Delfluent voor het beheer en onderhoud van twee waterzuiveringsinstallaties. In de jaarrekening 2022 is het volledige bedrag van € 51,2 miljoen als last verwerkt. Er is onvoldoende zekerheid over de uitkomst van het gesprek met Delfluent over het verlagen van de vergoeding 2022. In de jaarrekening is daarom terecht geen rekening gehouden met een eventuele teruggave.

Naleving van de aanbestedingsregels

- Wij hebben geen onrechtmatigheden geconstateerd met betrekking tot het naleven van de Europese aanbestedingsregels. Wij hebben tevens de naleving van het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid gecontroleerd en hieruit blijken eveneens geen aanbestedingsfouten.

Begrotingsrechtmatigheid

- De geconstateerde overschrijdingen op de programma's 'Waterkeringen en waterbewustzijn' en 'Financien' zijn formeel onrechtmatig, maar passen binnen de afspraken die via de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2017 door de verenigde vergadering met het college zijn gemaakt. Op basis van deze afspraken wegen deze overschrijdingen niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel.
- De overschrijding van het programma 'Financien' is van administratieve aard, omdat via de post onvoorzien een taakstelling is begroot van € 1,2 miljoen. De invulling van deze taakstelling zit in andere programma's, maar is niet verwerkt in de begroting 2022. Zonder deze post in de begroting zou geen sprake zijn van een begrotingsoverschrijding. Wij adviseren een taakstelling op de juiste programma's te verwerken.

Frauderisicoanalyse

- Uw hoogheemraadschap heeft passende aandacht aan de onderwerpen fraude en integriteit. In de zomer van 2021 heeft u frauderisicoanalyse opgesteld. Wij adviseren u om de frauderisicoanalyse periodiek te actualiseren.
- Wij hebben vastgesteld dat u op een adequate wijze opvolging geeft aan integriteitsmeldingen. Tijdens onze controle over 2022 zijn door ons geen fraudegevallen geconstateerd.

Bestuurlijke samenvatting

Onze belangrijkste conclusies als basis voor de controleverklaring

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- Het normenkader 2022 dat op 29 september 2022 is vastgesteld door de verenigde vergadering.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2022 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Bij de jaarrekening 2022 van de hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2022 van de Hoogheemraadschap van Delfland uitgevoerd en hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

Wij hebben geen niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot het vermogen en het resultaat

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze minimumdrempel, die van invloed zijn op het vermogen en/of het resultaat van uw hoogheemraadschap. Wij hebben deze niet-gecorrigeerde controleverschillen opgenomen in [Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen](#).

Wij hebben geen controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot rechtmatigheid

De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2022 zijn in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2022.

Op basis van onze controlewerkzaamheden en de toelichting in de jaarrekening (paragraaf 6.7 'Begrotingsrechtmatigheid') constateren wij dat er geen begrotingsoverschrijdingen meewegen in ons rechtmatigheidsoordeel.

Ten aanzien van de controle van de aanbestedingen, zowel de Europese als de niet-Europese aanbestedingen, hebben wij geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel, die van invloed zijn op de WNT.

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van uw hoogheemraadschap. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

Wij hebben het door het college en het ambtelijk management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen goed onderbouwd en redelijk zijn, en consistent zijn gebruikt.

Bestuurlijke samenvatting

Onze belangrijkste conclusies als basis voor de controleverklaring

Wij zijn onafhankelijk van het hoogheemraadschap van Delfland

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de member firms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/of dochterondernemingen en het Hoogheemraadschap van Delfland, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in [Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging](#).

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar

De verslaggevingsgrondslagen van uw hoogheemraadschap zijn uiteengezet in de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening 2022. De grondslagen zijn toegepast met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen. De grondslagen zijn aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.

De jaarstukken 2022 van uw hoogheemraadschap bestaan uit:

- Het jaarverslag 2022 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2022 (balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting).

De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over onder andere weerstandsvermogen en risicobeheersing, bedrijfsvoering en verbonden partijen) het jaarverslag.

Op basis van de Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBVW.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van het college van dijkgraaf en hoogheemraden in het jaarverslag, en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken, verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Bevindingen jaarrekening

De financiële positie van uw hoogheemraadschap

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw hoogheemraadschap

De vermogenspositie van uw hoogheemraadschap is verbeterd

Het BBVW, de verslaggevingsregels voor waterschappen, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd resultaat voor bestemming over het boekjaar 2022 bedraagt € 4,9 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 7,9 miljoen aan de reserves toegevoegd en € 12,1 miljoen onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat na bestemming over 2022 € 9,0 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2022 circa 18,6% van het balanstotaal (ultimo 2021: 17,2% van het balanstotaal) en is verbeterd ten opzichte van 2021.

Saldo baten en lasten

Het feitelijke resultaat voor bestemming in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde resultaat voor bestemming. Daarnaast kent het hoogheemraadschap het gerealiseerde resultaat na bestemming. Dit is het gerealiseerde resultaat voor bestemming plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de verenigde vergadering genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat na bestemming is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw hoogheemraadschap hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2022	2021	2020	2019
Eigen vermogen per 1 januari	154,1	129,3	101,6	68,2
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 4,1	15,0	21,2	27,7
Resultaat na bestemming	9,0	9,8	6,5	5,7
Gerealiseerd resultaat voor bestemming	4,9	24,8	27,7	33,4
Eigen vermogen per 31 december	159,0	154,1	129,3	101,6

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)

Totale baten	280,3
Totale lasten	275,4
Resultaat voor bestemming	4,9
Af: stortingen in reserves	-/- 7,9
Bij: onttrekkingen aan reserves	12,1
Saldo mutaties reserves	4,1
Resultaat na bestemming	9,0

De financiële positie van uw hoogheemraadschap

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw hoogheemraadschap

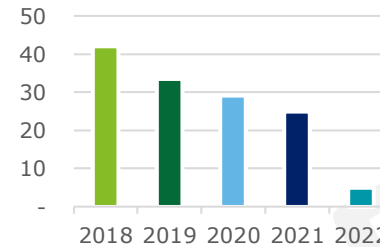
Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2022 laat een voordelig resultaat voor bestemming van € 4,9 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 4,1 miljoen (begroting na wijziging).

De jaarrekening 2022 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een voordelig gerealiseerd resultaat na bestemming van € 9,0 miljoen.

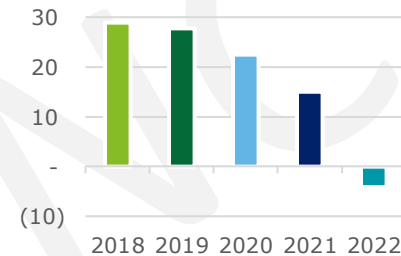
In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging.

Het hoogheemraadschap heeft de belangrijkste verschillen toegelicht en heeft de financiële impact ervan in kaart gebracht. In de paragraaf [Begrotingsrechtmatigheid](#) van onze rapportage gaan wij nader in op de verschillen tussen de begrote en de werkelijke lasten in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

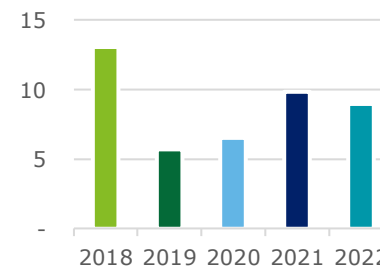
**Gerealiseerd resultaat voor bestemming
(x € 1 miljoen)**

**Mutaties in reserves
(x € 1 miljoen)**

**Gerealiseerd resultaat na bestemming
(x € 1 miljoen)**

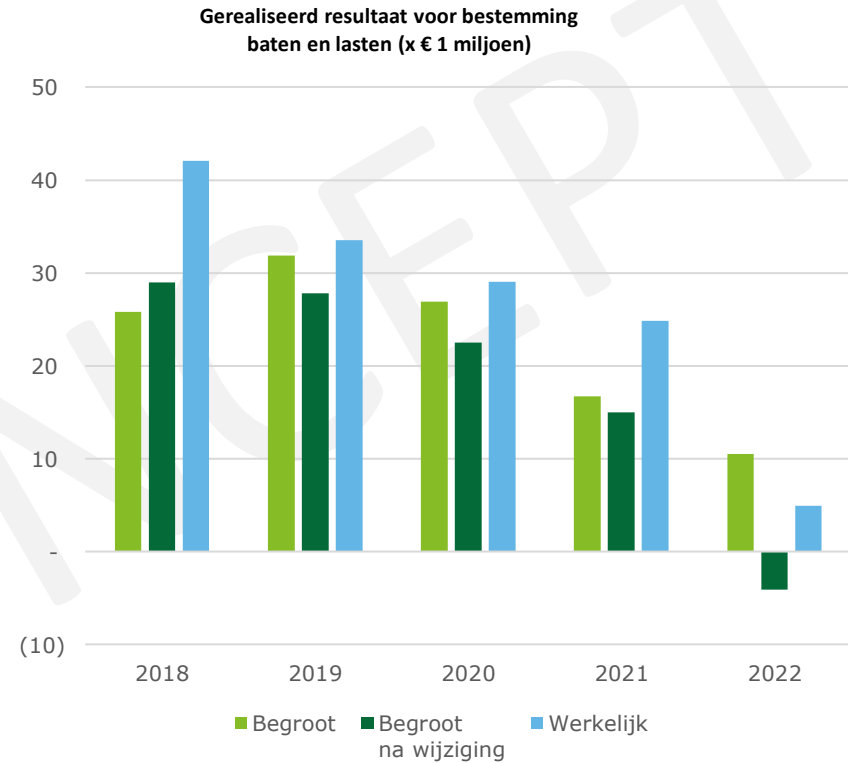
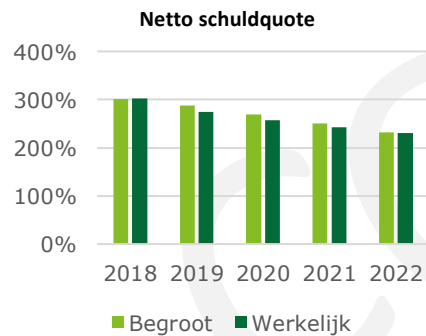
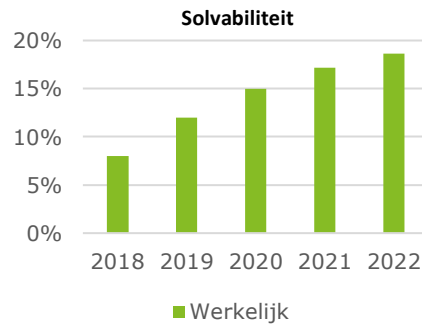

De financiële positie van uw hoogheemraadschap

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw hoogheemraadschap

Kengetallen voor Hoogheemraadschap van Delfland (begroot en werkelijk over de periode 2018-2022)

De financiële positie van uw hoogheemraadschap

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw hoogheemraadschap

Voorspellende waarde van uw begroting

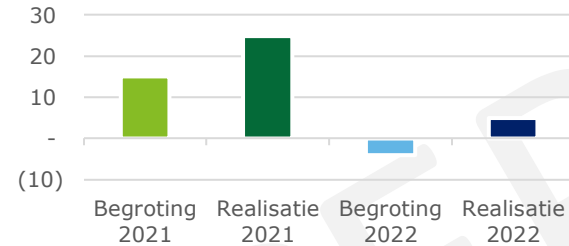
De jaarrekening 2022 sluit met een voordelig gerealiseerd resultaat na bestemming van € 9,0 miljoen.

De begroting is voor uw hoogheemraadschap een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de verenigde vergadering financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren.

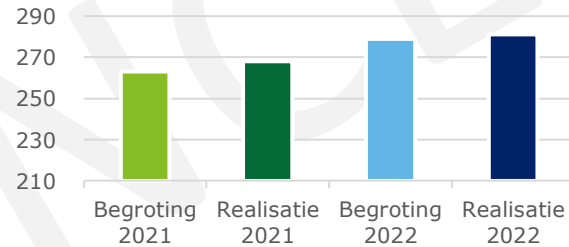
Waar in naastgelegen grafieken begroting wordt weergegeven wordt de begroting na wijzigingen bedoeld.

Op basis van de begroting na wijzigingen zien wij dat voor beide jaren het begrote saldo van baten en lasten conservatief is ingerekend. Dit ziet met name toe op het extra realiseren van baten.

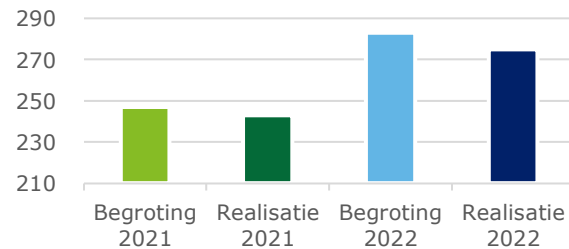
Saldo baten en lasten | begroting vs realisatie
(x € 1 miljoen)

Baten | begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Lasten | begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

De financiële positie van uw hoogheemraadschap

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw hoogheemraadschap

Het weerstandsvermogen is afgenomen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door het hoogheemraadschap geschatte risico's. Het beschikbare weerstandsvermogen is gemuteerd in 2022 en de ratio weerstandsvermogen is 1,76.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De door uw hoogheemraadschap berekende weerstandscapaciteit bedraagt € 44,0 miljoen (2021: € 44,8 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is afgenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

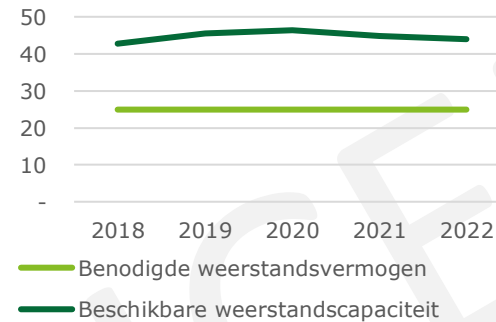
Benodigde weerstandsvermogen

Uw hoogheemraadschap heeft het benodigde weerstandsvermogen berekend op € 25,0 miljoen (2021: € 25,0 miljoen). Dit bedrag is ongewijzigd ten opzichte van 2021.

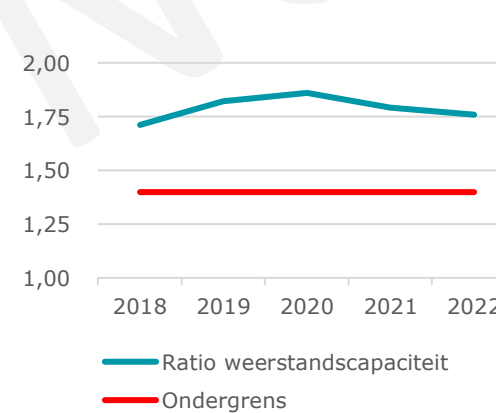
Het benodigde weerstandsvermogen geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet.

Uw weerstandscapaciteit van € 44,0 miljoen is toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 25,0 miljoen. Dit heeft het college inhoudelijk nader toegelicht in de paragraaf 'Risico's en weerstandsvermogen' van het jaarverslag.

Weerstandscapaciteit
(x € 1 miljoen)

Ratio weerstandsvermogen

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsoverschrijdingen zijn adequaat toegelicht in de jaarrekening

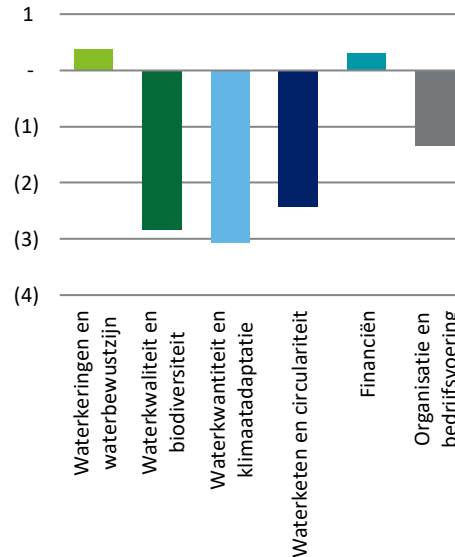
Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij een controle uitgevoerd op de begrotingsrechtmatigheid. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 108 van de verordening op financieel beheer ex artikel 109 van de Waterschapswet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat het saldo van baten en lasten binnen de begroting blijven en het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de verenigde vergadering, zodat zij hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de verenigde vergadering van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college inbreuk maakt op het budgetrecht van de verenigde vergadering.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV. Het overschrijden van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft de accountant niet in alle gevallen mee te wegen in zijn rechtmatigheidsoordeel. De programma overschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen en zijn in te delen in de categorieën als genoemd in de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV.

Voor de begrotingsrechtmatigheid moeten wij kijken naar de overschrijdingen van het saldo van baten en lasten per programma. In de figuur hieronder hebben wij de programma's en de begrotingsafwijkingen opgenomen.

Begrotingsafwijkingen saldo baten en lasten per programma (x € 1 miljoen)

Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van en toelichting op deze overschrijdingen naar de analyse begrotingsrechtmatigheid zoals opgenomen in paragraaf 6.7 'Begrotingsrechtmatigheid' in de jaarrekening. Hiermee legt het college aan de verenigde vergadering verantwoording af over de begrotingsrechtmatigheid over 2022.

De geconstateerde overschrijdingen op de programma 'Waterkeringen en waterbewustzijn' en 'Financiën' zijn formeel onrechtmatig, maar passen binnen de afspraken die via de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2017 door de verenigde vergadering met het college zijn gemaakt. Op basis van deze afspraken wegen deze overschrijdingen niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel.

De overschrijding van het programma 'Financiën' is van administratieve aard, omdat via de post onvoorzien een taakstelling is begroot van € 1,2 miljoen. De invulling van deze taakstelling zit in andere programma's, maar is niet verwerkt in de begroting 2022. Zonder deze post in de begroting zou geen sprake zijn van een overschrijding. Wij adviseren een taakstelling op de juiste programma's te verwerken.

Kredietoverschrijdingen

Kredietoverschrijdingen vereisen conform de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV – vergelijkbaar met saldo overschrijdingen in het overzicht van baten en lasten – autorisatie van de verenigde vergadering. Indien een overschrijding niet door de verenigde vergadering is geautoriseerd, is deze strikt genomen onrechtmatig. Afspraken hierover tussen de verenigde vergadering en het college kunnen zij nader vastleggen in de financiële verordening. Wij hebben geen kredietoverschrijdingen geconstateerd die meewegen in ons rechtmatigheidsoordeel.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de verenigde vergadering. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In onze managementletter hebben wij gerapporteerd over fraude en integriteit, en de stappen die uw hoogheemraadschap hierin heeft gezet. Wij hebben bij onze frauderisicoanalyse gebruikgemaakt van de door u vastgestelde frauderisicoanalyse. Dit draagt bij aan een robuuste (fraude)risicoanalyse.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens doorspreken. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd.

Onze conclusie is voorts dat uw hoogheemraadschap op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.

Naleving van de aanbestedingsregels

Wij hebben in het kader van de rechtmatigheid een controle uitgevoerd op de naleving van de Europese en de lokale aanbestedingsregels. Op basis van een uitgebreide spendanalyse hebben wij crediteuren geselecteerd en de aan hen verstrekte opdrachten op het aspect van marktbenadering gecontroleerd.

Wij constateren over 2022, net als in 2021, dat ten aanzien van de naleving van de Europese en de lokale aanbestedingsregels, er geen onrechtmatigheden zijn.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Overige bevindingen

Dispuut met Delfluent

Er bestaat bij het hoogheemraadschap twijfel over de juistheid van de hoogte van de vergoeding over 2022 aan Delfluent voor het beheer en onderhoud van twee waterzuiveringsinstallaties. De fee voor hun dienstverlening is voor 2022 als gevolg van de hoge inflatie verhoogd met € 14,5 miljoen naar € 51,2 miljoen. Uw organisatie heeft twijfels over de hoogte van de werkelijke kostenstijging van Delfluent en wil, mede op basis van een eerste maar onvolledige inzage in de boeken van Delfluent, een aanzienlijk bedrag terug ontvangen.

In de jaarrekening 2022 is het volledige bedrag van € 51,2 miljoen als last verwerkt. Dit bedrag is gebaseerd op de huidige afspraken met Delfluent. Er is onvoldoende zekerheid over de uitkomst van het gesprek met Delfluent over het verlagen van de vergoeding 2022. In de jaarrekening is daarom terecht geen rekening gehouden met een eventuele teruggave.

Afsluiten van kredieten

Wij constateren dat kredieten soms niet tijdig worden afgesloten, waardoor mogelijk te laat wordt gestart met het afschrijven van de investering. Bovendien zijn de toelichting in de jaarrekening op de materiële vaste activa en de status van het krediet dan niet juist.

Bij het in gebruik nemen van een investering moet het actief gereed gemeld worden. De boekwaarde wordt dan administratief overgeheveld van het onderhanden werk naar de materiele vaste activa. De afschrijving start vervolgens op 1 januari van het volgende jaar. Vanuit de organisatie moet dan wel een signaal komen dat de investering is afgerond en in gebruik is genomen.

Wij constateren dat enkele investeringen met een aanschafwaarde van € 10,7 miljoen ultimo 2022 ten onrechte onder het onderhanden werk zijn toegelicht, omdat deze investeringen inmiddels zijn afgerond. Deze bevinding heeft geen financiële consequenties, omdat deze investeringen in 2022 gereed zijn gekomen, zodat de afschrijving op basis van de grondslagen van Delfland in 2023 zal starten.

Interne beheersing

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2022

Managementletter 2022

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2022 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze managementletter 2022 van 1 november 2022. Op deze plek beperken wij ons tot de bevindingen die naar onze mening onder de aandacht van de verenigde vergadering gebracht moeten worden.

Muteren van crediteurenstamgegevens

Bij het wijzigen van crediteurenstamgegevens, in het bijzonder het wijzigen van bankrekeningnummers, wordt door een medewerker van de crediteurenadministratie van de Financiële Eenheid telefonisch of per e-mail nagevraagd of de wijziging juist is. Indien dit het geval is, wordt de mutatie klaargezet en voor controle doorgezet naar de senior administrateur. Na goedkeuring van de senior administrateur wordt de mutatie definitief verwerkt. Wij hebben vastgesteld dat deze procedure uitsluitend voor de bestaande crediteuren wordt gevolgd en niet voor nieuwe crediteuren.

Hierdoor loopt uw organisatie het risico dat eventuele frauduleuze facturen leiden tot onjuiste betalingen.

Wij hebben uw organisatie geadviseerd om bij het aanmaken van nieuwe crediteuren dezelfde procedure te volgen als bij het wijzigen van een bankrekeningnummer van een bestaande crediteur.

Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Met memoriaalboekingen kunnen de reguliere interne beheersingsmaatregelen in andere processen worden doorbroken. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen door middel van onder andere data-analyse. Uit deze data-analyse en onze overige controlewerkzaamheden ten aanzien van memoriaalboekingen komen geen bijzonderheden.

In het interne proces wordt geen zichtbare inhoudelijke controle op de memoriaalboeking uitgevoerd alvorens deze verwerkt wordt. Een memoriaalboeking wordt opgesteld door een P&C adviseur van het hoogheemraadschap en aangeboden bij de Financiële Eenheid voor verwerking in de financiële administratie. De Financiële Eenheid voert een marginale check uit op de boeking om vast te stellen dat de boeking voldoet aan de systeemtechnische eisen. De inhoudelijke controle wordt niet zichtbaar gemaakt.

Het risico bestaat daardoor dat memoriaalboekingen ten onrechte verwerkt worden in de financiële administratie.

Daarnaast is in het proces geen sprake van een interne controle vooraf of achteraf op de boekingen. De administrateur van de Financiële Eenheid kan zelfstandig boekingen invoeren en verwerken. Er is sprake van een collegiale toetsing waarbij een collega de juiste invoer controleert, maar dit is niet afgedwongen en kan eenvoudig omzeild worden. Het risico bestaat dat een memoriaalboeking bewust of onbewust onjuist wordt ingevoerd.

Het Hoogheemraadschap van Delfland en de Financiële Eenheid hebben maatregelen getroffen die tegemoet zouden moeten komen aan bovenstaande risico's. Deze maatregelen moeten volgens de organisaties vanaf 2023 zichtbaar zijn. Wij zullen tijdens onze interim-controle 2023 vaststellen of deze maatregelen toereikend zijn opgezet en bestaan.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

Blz. 20

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2022

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Wij hebben tijdens onze controle 2022 aandacht besteed aan de general IT-controls, zoals de logische toegangsbeveiliging en change management. De belangrijkste tekortkomingen die wij hebben geconstateerd zijn de volgende:

- De organisatie verricht (nog) geen zichtbare controle op de toegekende rechten in ProSa. Het risico is dat onbevoegde medewerkers mutaties doorvoeren of dat ongewenste functievermenging blijft bestaan.
- Voor zowel ProSa als H@rm zijn er geen normen geformuleerd t.a.v. de te toetsen rechten. Ook zijn er geen controlematrixen opgesteld, waardoor het niet inzichtelijk is welke kritische rollen binnen de applicaties niet in één hand mogen liggen.

Als gevolg van de bevindingen is een oordeel over de effectieve werking van de general IT controls van het hoogheemraadschap niet mogelijk, omdat de interne procedures gericht op de kwaliteit en de informatiebeveiliging onvoldoende worden gedocumenteerd. Het is van belang dat de organisatie aantoonbaar in control is wat betreft de IT omgeving. Dit geeft zekerheid in een tijdperk waarin de digitale risico's snel toenemen.

De bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving leiden ertoe dat de organisatie en wij niet zonder meer kunnen steunen op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Belangrijke nadelen zijn onder andere:

- Uw organisatie loopt een verhoogd risico op tekortkomingen in de geautomatiseerde gegevensverwerking die bijvoorbeeld kunnen resulteren in niet-betrouwbare data c.q. cijfers en een grote(re) impact kunnen hebben indien sprake is van cybersecurity incidenten.
- Het niet kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking leidt ertoe dat bij de interne controles niet zonder meer gebruik is te maken van innovatie tools zoals data-analyses. De uitvoering van de interne controles is hierdoor niet optimaal efficiënt, doordat eerst aanvullende werkzaamheden nodig zijn om de betrouwbaarheid van data vast te stellen.

De interne controle kan bij maximaal gebruik van data-analyse een hogere toegevoegde waarde leveren voor de organisatie, omdat zij daarmee belangrijke inzichten kan verkrijgen en de interne controles meer risicogericht kan insteken.

De verbijzonderde interne controle en de accountantscontrole kunnen niet steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking. Het gevolg van deze conclusie is dat er meer gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd moeten worden, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data vast te stellen.

Een continue proces van uitvoeren, controleren, evalueren en bijsturen vergroot het zelflerend vermogen van de organisatie en kan een positieve impuls geven aan de kwaliteit van de ICT-omgeving en de informatiebeveiliging. Wij adviseren om de doorontwikkeling van de ICT omgeving te plannen en te monitoren aan de hand van een routekaart. De route kan binnen enkele jaren leiden tot een situatie dat de IT-omgeving aantoonbaar in control is.

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Samenvatting overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties

Onze communicatie met het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij hebben van het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Delfland een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met het college en het ambtelijk management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen tijdens het uitvoeren van onze controle.

Naar onze mening is ons bij het uitvoeren van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van het Hoogheemraadschap van Delfland de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen groter dan de rapporteringstolerantie van € 500.000.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode		
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout:		
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout:		
(Sub)totaal getrouwheidsfouten		
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten:		
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding, Fido, etc.):		
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)		
Overige rechtmatigheidsfouten		
Totaal rechtmatigheidsfouten		

- Het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid is opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018, het Addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en het normenkader rechtmatigheid 2022, dat op 29 september 2022 is vastgesteld door de verenigde vergadering.
- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle groter dan de rapporteringstolerantie van € 500.000.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheid rechtmatigheid betreft tevens getrouwheid:		
Onzekerheid rechtmatigheid is per saldo ook een onzekerheid inzake getrouwheid:		
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole		
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid:		
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding, Fido, etc.):		
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid):		
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid		
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole		

- Het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid is opgenomen in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018, het Addendum Kadernota rechtmatigheid 2021 en het normenkader rechtmatigheid 2022, dat op 29 september 2022 is vastgesteld door de verenigde vergadering.
- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de verenigde vergadering in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening.

De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de verenigde vergadering deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
N.v.t.		

CONCEPT

Bijlage B - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van het Hoogheemraadschap van Delfland

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van het Hoogheemraadschap van Delfland in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een verenigde vergadering, rekeningcommissie, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij het Hoogheemraadschap van Delfland te rouleren.

Bijlage B - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van het Hoogheemraadschap van Delfland

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met het Hoogheemraadschap van Delfland

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en het hoogheemraadschap die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan het hoogheemraadschap of een bij het hoogheemraadschap betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte organisatie”). DTTL (hierna ook te noemen “Deloitte Global”) haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichtingen of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteit is aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belasting- en juridische diensten, consulting, financial advisory, and risk advisory diensten aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op zijn meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 345.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.